

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A katolikus autonómia.

Apponyi Albert a főrendiház 1907. febr. 9-ik gyűlésén kijelentette, hogy „a katolikus autonómia megalkotása *sikerülni* fog még az *átmeneti* idő alatt”. Rakovszky Béla minapi interpellációjára pedig egész politikai önérzettel utalt az autonómiát becikkelyező kész törvényjavaslatra, amelyet a választói törvény tárgyalása után fog benyújtani. Amilyen meglepéssel vettük tudomásul, hogy végre egy kormány az autonómia megvalósítását kész ténnyel segíti elő, épp oly aggodalommal hallottuk, minden pozitív ígérlet dacára, a miniszter elhalasztó, magyarán mondva: *ellólo* nyilatkozatát. Ennek nyomában országszerte kétség támadt az autonómia ügye iránt s elkedvetlenedéssel párosult bizalmatlanság vett erőt a lelkeken. Mi állja útját a törvényjavaslatnak, mely végre is egy 60 éve vajdó organizmus kiépítését lesz hivatva előmozdítani? Ha formai okok lennének a halasztás indokai, még bele tudnánk a várásba nyugodni, magának az intézménynek érdekében. Erről azonban a mindenkori nyilatkozat nem szól, csak szárazon a választási törvény utánra ígéri a benyújtást.

Tudjuk méltányolni a választási törvény nemzeti fontosságát, de nem értjük, hogy miért keiljen indokolás nélkül miatta

épp az autonómiát háttérbe szorítani. Ez az összekapcsolás gyanús és féltő, hogy az autonómiára nézve újabb csaiódást jelent. Ugy fest, mintha gyászlepel akarna lenni. A választási törvény tárgyalása ugyanis beláthatatlan politikai izgalmakkal fog járni. A politikai viszonyok a kormányt összetartó koalícióban nem valami testvériesek. A pluralitás miatt jelenlegi tervezetében a függetlenségi párt és néppárt tekintélyes csoportja nem igen szolidáris a javaslatlalt. Ha a koalíció pártjai egyhangulag nem fogadják el a javaslatot, az ilyen elsőrangú politikai elvi kérdésben visszahat egyrészt a kormány nehéz helyzetére, másrészt tagadhatlan a kormány elenségeinek aspirációit és a zavarosban halászó elemeket vérszemesebbé teszi. A kormány és a pártok helyzete a választási törvény címén tehát elég bizonytalan. Vannak elegen a jövőbe látók közül, akik a krízist se tartják lehetetlennek. Szóval a politika jövője feleleges. Akárhány aktív politikus a helyzetre célozva, mondja: Magunk se vagyunk tisztában, hogy mi lesz! Éppen azért politikai hibának tartjuk, hogy olyan eminens értékű s a trónbeszédben is megígért intézményt, mint az autonómia, ismét ki tudja és mennyi időre és milyen domináló politikai irányzatba kitolnak.

A jelenlegi kormány jóindulatát a katolikus ügyek iránt elismerjük. Azért

a cselekvés irányában ez a huzavona a kormány részéről következtelen. Sőt az autonómia újabb megrekedésének jelenségét tekintve, a katolikusokra nézve sérelmes is. A katolikus közvélemény amugy is be van szórva az autonómia savával és borsával, illő tehát, hogy a cselekvés idején ne lepje el a bizonytalanságnak és a homálynak köde éppen a mostani kormány alatt. Meggondolandó, hogy a mostani konciliáns kormányt felválthatja egy-egy telivér liberális kormány; vagy egy nemzetietlen darabont kormány és ami most tűrhetőnek látszik a koalíciós kormány kezében, az keserű gyümölcs lesz. Az autonómia ügye, mint a lefolyt 40 év bizonyítja, a tiszta liberális kormányok idejében nem verhet gyökeret. Tessék-lássék módra csinál valamit, de a valóságban hatalmas áramlatot támaszt ellene, mert a liberális musznak nem áll érdekében, hogy a katolikus erők egy nagy organizmusba tömörüljenek és a kormány kezében levő katolikus hatalmi gépezetet kezéből kiadja. Jól tudja, hogy csak addig erős, amíg a katolikusok szélszört kévék maradnak.

A helyzet ilyen képe nem lehet ismeretlen a kormány előtt se, azt hisszük, módját fogja találni, hogy az autonómia jogosultságát becikkelyező törvényjavaslatot *legalább azon időközben, amíg a választási*

Mimi.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

I.

Kinéztem a kávéház széles ablakán. Analom tilt a levegőben, nedves köd ereszkedett a városra, — dübörögtek a nehéz teherhocsik s én csak néztem ki, egykedvűen szinte gépiesen bámulva a járó kelőkre.

Egyszerre ismerős alak megy el az ablak előtt. Szürke ruha, nagy fekete kalap van rajta, szinte elvész alatta a fejcskéje. Igen, ez ő, nem lehet más, csak ő. Mit tegyek? Menjek utána? Küldjemi ki érte a pincért? Ha meglátott volna, talán be is jönne. De nem, odább ment belevegyült a tömegbe, a mely erős hullámmal tolongott a széles utcán.

A véletlen egy pillanatra elem hozta kedves alakját, hogy földézzze bennem a multakat. Edes, fájó emlék, a mely egy szempillantás alatt kiforgat magamból s megiljít tiz esztendővel.

II.

Félig gyerek voltam. Jogász. Tizenhét esztendő. Hónapos szobában laktam, a jesusita

templom szomszédságában. Harangszó ébresztett föl álomból minden áldott reggel. Ugy szerettem ezeket a tiszta csöngésű harangokat, a melyeknek hangja fölhatolt az égbe a sugárzó tavaszi verőfényben.

Egy reggel bejött hozzám a kisasszonyom, egy vén kezüütisztító, a kítől a szobát birtam bérben s tudomra adta, hogy eslejen ki kell költözöködnöm, mert ő fölmondotta a lakást s vidékre megyen gazdaasszonyoknak egy nőten bátyjához.

És én hagyjam it ezt a nyájas kis szobát, a harangokat, pusztán a miatt, hogy a lakásadónóm gazdaasszonykodni megy a vidékre? Ki fog engem fölkelteni minden áldott reggel? Talán az az ostoba, prózai ébresztő-óra, a mely a ládám fenekén pihen? Nem én ezt a szobát el nem hagyom és meg nem válok az én édes harangjaimtól...

— És nem tudja, ki vette bérbe ezt a lakást?

— De igen. Egy táncmester, a ki leányával lakik.

— S mit gondol, kiadják albérlébe ezt a szobát?

— Már azt nem tudom. — Kérdezze meg tőle...

III.

Nem kellett kiköltözöködnöm a kis szobából, a mely ezután még kedvesebb, még nyájasabb lón. Mimi tartotta rendben, a vén táncmester fiatal leánya. Nem volt mesebeli szépség, a milyenről a novellákban olvashatni. Gyöngye, törékeny természetnek látszott, olyan volt, mint egy finom baba, a kivel mód fölött gyöngéden és kényesen kellene bánni.

De az a szivtelen zsarnok, az élet nem volt gyöngéd hozzá. Az öreg táncmesternek sovány volt a keresménye s a szegény Mimiinek, az ő finom ujjaival himezni kellett piros seiyemre nagy sárga napförgők, hogy kifussa a minden napra valóra. Gyönyörűek voltak az a napraförgők, seiyemfényű vékony szirmaikkal, nagy fekete magvaikkal, de én gyűlölettel néztem a nagy, sárga virágokat, mert keserű könyeket sajtoltak ki Mimi szeméből.

— Par esztendő még és azután nem fog himezni többé napraförgőket, nem fogja ölni azt a szép szemét, hanem boldogok leszünk és gond nélkül fogunk élni.

— Maga gyermek! mondotta ő szomorú mosollyal s én félig elvörösödtem, mert ugy érzetem, hogy Mimi nem hisz a szavamnak.

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

FJNb00000189

— **A szeminárium kápolnájára** legutóbbi ki-mutatásunk óta a következő adományok folytak be: A főtiszt. székeskáptalan egy alapítványból 100 kor., Gudenus Ervin báró, papnevelői lelki-igazgató 50 kor., Heller Iván esperes-plebános (Budafok) 20 k., Mattyasovszky Gergely plebános (Piliszentlászló), Pregler Miklós plebános (Cso-bánka), Horváth Imre plebános (Sárpentele), Györgyi János káplán (Vajta) 5—5 k., Janky Ede esp.-plebános (Lisztimér), Schier József ple-bános (Pálka) 4—4 k., Bezóky József plebános (Füle), Konop János esp.-plebános (Piliszentá-ntó), Schoderbeck Lajos helyi káplán (Göböljárás), Szabó János káplán (Szefehérvár), Szabó József káplán (Ráckeve) 2—2 k., Kazay Erazmus ple-bános (Pusztafalu) 1 k. — Tisztelettel kérjük a főtisztelendő papság azon részét, akik még nem küldték be szándékolt adományukat, szívesked-jenek azt mielőbb megküldeni, hogy minél előbb rendbehozassuk és használba vehessük a ká-polnát. *Eddig a szükséges összegnek még fele sem folylt be. Ha visszamelegkeznek a szemináriumban élőkhöz éveikre, ahol lelkipásztori kiképzésüket nyerték, lehetetlen, hogy szívesen meg ne hoznák Jézus szent Szívének ezt a csekély áldozatot, aki kegyelmével bőségesen visszafizeti áldozatkész-ségüket.* A fent nyugtázott adományokért fogadják a szíves adakozók Jézus nevében hálás közöre-tünket. *A székesfehérvári nővérdékpapság.*

— **A Székesfehérvári Torna-Club** téli tor-nája folyó hó 23 án kezdődik az új Kereskedelmi Akadémia tornatermében. A torna club értésére adja a város hölgyközönségének, hogy az ő számára is rendez a téli tanfolyamot. Ha leg-alább 15 hölgy jelentkezik, külön női tornacsapatot fognak alakítani.

— **A vasutasok szövetsége.** A székesfehér-vári kerületnek fogasztási szövetsége az ellen-ségei részéről terjesztett azon hazug hírel szem-ben, hogy a szövetséget foszlák, értesíti a kerület t. tagjait, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz, mert inkább szélesebb körre fogja kiterjeszteni működését, ugyanarra, hogy nemcsak a részvé-nyesek, hanem az összes szövetségi tagok igényeit ki őhajítja elegeteni. Felkérjük tehát a ker. vala-mennyi tagját, hogy ezen komoly szándékunk keresztülvitelében bennünket hathatósan támogatni szíveskedjenek. Reméljük, hogy az új üzletveze-tővel és a tagok támogatásával sikerül szöveteze-tünket naggyá és céljának megfelelővé tenni. *A szövetséget felügyelő bizottsága.*

— **Párbaj.** Várady Béla pázmándi jegyző és Tapody Imre váli jö. irnok Budapesten kardpár-bajit vívtak. Várady jelentéktelenül sebesült meg jobbkarján.

— **Szerencsétlen vadászat.** Kados Gyula táci lakos egy sereg varjút látott a hőmezőn csatangolni. Felfogta töltött fegyverét, hogy téli mulatságképen elejtsen belőlük néhányat. Ebben a mulatságában oly szerencsétlenül sütötte el a fegyvert, hogy a golyó jobb kezének két ujját találta. A szerencsétlen fiatalember nagy vérvesz-téssel bejött a helybeli Szent György kórházba gyógykezelésre, ahol ellőtt ujjait amputálni kellett.

— **A csapdii ref. tanító.** Lapunk olvasói bizonyára emlékeznek Kerékgyártó Ferenc csapdii tanító eseménydus pályafutására. Ennek az izgága természetű embernek tarka esetei állandó anyagot szolgáltatnak különböző hivatalos eljárásoknak, a

közgazgatásnak is alig volt ülése, hogy a Kerék-gyártó Ferenc név bele ne került volna. Egy néhány fegyelmi vétségben el is marasztalta a fegyelmi választmány, a büntetést azonban egy-szerű dörgálásra szállította le a miniszterium. Egyesek azt állítják, hogy a miniszterium nem ok nélkül járt el ebben a dologban. Kerékgyártó ur a portástól kezdve ott is lelövésse fenyegetett mindenkit, aki nem ismer szívében irgalmat az ő sorsa iránt. Áthelyeztetését végre is a főispán eszközölte ki, személyesen járva fent a minisz-teriumban. Így hát a megye tanügyének nagy vigaszára Kerékgyártó Ferenc Tuttyivásárhelyre helyeztetett át.

— **Csak tréfa volt.** Palai József ercsi hen-tes egyik adonyi korcsmában mulatozván állító-lag tréfából kilökte a korcsmából Német Mihály cipészt, akinek eltört a ballába.

— **A vörös vasutasok.** A kereskedelmi mi-niszter az észlelt tulkepasck és szabálytalansá-gok miatt tudvalevőleg felfüggesztette a dcmkor-rata vasutas szövetséget. A miniszter felfüggesztő halározata vasutasaink sorsát is érzékenyen érinti; a rendőrség, mint értesítőnk legközelebb fog-a-natosítja a miniszter utasítását s az 500 taggal rendelkező helybeli vasutas dcmkoratra szakszer-vezet a közel jövőben felbomlik.

— **Gyűjtogató kis fia.** Márton József aligvári szőlőhegyi lakos négy éves kis fia, Gyurka gyu-fával játszacozván, legyújtotta apja kocsiszínjét.

— **Adonyból.** Pösch György és Láng József adonyi lakosok a szőlőhegyről mentek hazafelé. Gondolhatjuk, hogy ez a hazamenetel nem min-den incidens nélkül történt. Összeverekedtek. Gévai Ferenc és Pletzer József szét akarták őket választani s így ők is belekerültek a verekedésbe. Pösch súlyos sebesülést szenvedett.

— **Perkátai dolog.** A jó bortermés Nagy-perkátán is meghozta a maga következményeit. Vasárnap éjjel egy jól beszeszelt társaság Nagy János uradalmi kocsis megszorításában lelte ked-vét. Szegény fejét úgy megszurkálták, hogy súlyos sebesülést szenvedett.

— **Loptam lovat, lopok is...** Ez a nótája két lepsényi füstösnek, akik, mint az alábbi eset mutatja, a nóta igazságát teltleg is érvényesítik. Kovács Ferenc borszoki gazdának istállójából el-tűnt az egyik szép pejszikó. Állítólag a füstösök ludasok a dologban.

SZINHÁZ.

Kedd, nov. 17.

A gyermek. Irta Abonyi Árpád. Ujdonság. A tudományos Akadémia kitüntette s kiadta neki — ha jól tudjuk — a Telek-díjat, amely 10 év óta nem talált méltó íróra. Ebből sokan azt kö-vetkeztetik, hogy „A gyermek” gyenge darab. Nem mondjuk, hogy erős, azt se, hogy egy ki-csit nem gyermekek, de azért nem kell az Aka-démiára okvetlenül követ hajítani. Magában a történetben van némi naivitás. Az egész história a gyermek (Inke), a kadét párbaja körül forog. A kadét ugyanis Radák Őrnagy (Kovács) és öz-v. Ujlakyné (Tomborné) természetes fia. Megsérti a kapitányát (Déry), aki mindenáron párbajra akarja

kényszeríteni a gyermeket, a tacsót, az édes-papája, meg az edesmamája pedig minden áron meg akarják az ifurat menteni a szörnyű vesze-delmítől. A kapitány azonban nem enged, a pár-baj megtörténik s a kapitány a fűbe harap. Van egy pár nagyon szép és megható jelenete, külö-nösen a harmadik felvonásban, ahol Tomborné is, Kovács is nagyon kieszenek magukért, Inke pedig általában jól játszik. Verő Jánka komolyan elit komoly szerepében, annyira, hogy a szája, meg a szeme szögletében levő keserű vonástól szinte szabadulni se tud. Sinkó Gizella, a naiva egyszerűen megenni való volt s a színházi ifju-ság bizonyosan elevenen elnyelte volna, ha a szemekkel valakit egyáltalán elnyelni lehetne.

Szalkai direktor ezenfelül meglepetést is készített. Egy vándor német ballet kart szerző-dtetett két estére. Ne tessék semmi meglepő és pikáns dologra gondolni. Az a 12 vagy hány kis leány nagyon tisztességesen és minden tudoma-nyát és jóakarát megfeszítve mutatta be a mű-vészetecskéjét. Úgyesek voltak, kedvesek voltak, de nem túlságosan ügyesek, és nem túlságosan kedvesek, csak annyira, a mennyire épen ilik. A közönség lelkesedett, tapsolt nekik, szóval há-lás volt, a mit ők is hálásan fogadtak s a nagy munkát itt-ott még is ismételték és bebizonyítot-ták, hogy bizony keserves dolog a kenyérekere-seitük. A ház pedig zsufolt volt.

Szerda, nov. 18.

Dollárkirálynő. Ismét telt, sőt túlszolgált há-z. A ballet kar ugyanugy mutatta be a tudományát, mint előző este, sőt a Szomorú tollára és magán-zárkájára méltó dollárkirálynőt malac beiltek is ugyanugy röhögötték a közönség javulásra kevésbbe képes rzeset.

Kályhák és takaréktűzhelyek fűtésére legalkalmasabb, leggazdaságosabb, legkellemesebb tüzelőanyag

a sajtolt szén,

mert:

- állandóan egyenletes meleget ad,
- mennyisége könnyen ellenőrizhető,
- nem piszkít és kezelése egyszerű.

100 kgr. ára házhoz szállítva 2 k 40 f.

Megrendelhető Székesfehérváron:

„Sajtolt szén“ elárúsító raktárban

Stibál Gusztáv Ránóczy-utca 6. sz.

(Galambos-ház) és

Krausz Verona dohánytőzsdéjében,

Nádor-utca.

Értesítés. Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Kossuth-utcában levő

KEGYELET temetkezési vállalatot

a mai kor igényeinek megfelelően újból berendeztük. — Elvállalunk temetéseket a legerényebbtől a legmagasabb igényekig:

50 koronától 3000 koronáig.

!!! Nagy választék érc és f3koporsókban !!!

Hullaszállításokat eszközünk bármely városba vagy vidékre, ehhez külön kocsi-val rendelkezünk.

A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérve, maradunk tisztelettel

Hermann Károly és Társa.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.